

קבץ

תּוֹרַת הַנַּחַל

דבורים נוראים ונפלאים, מעוררים מעירים ומחזקים, אשר מתוך הנחל נובע מקור חכמה נובעים, להחיות נפש כל חי ומשם ישקו העדרים, להתחזק בעבודת הבורא בכל דרגה שיהיו נמצאים

אשר נאמרו על ידי
מֶרֶן מוֹהֲרָא "שׁ שְׁלִיט"א

בסעודות שבת פרשת נח ה'תשע"ד

ידבר מענין פרשת נח, ומגדלת נח הצדיק, וענין מדת הסבלנות והניחא, ויעורר לזכות למדה זו, וידבר מענין קדשת לשון הקדש, שהוא ענין דבורים קדושים ומענין שגם דור הסלגה, ויחזק מאוד על אמונת צדיקים ועשות טובה לנשמות ישראל.

יצא לאור ערב שבת קדש פרשת נח תשע"ה
על ידי תלמידי מתיבתא 'חיבל הקדש' חסידי בְּרַסְלָב
עיר הקדש ירושלים תובכ"א

הַפְתַּחְתָּ לְהַשִּׁיג אֶת הַקּוֹנְטְרָם הַקְדוֹשׁ הַזֶּה
וְכָל סִפְרֵי אֲדָמוֹ"ר מוֹהַר"ן מִבְּרֶסְלֵב זי"ע
וְסִפְרֵי תַלְמִידָיו הַקְדוֹשִׁים:

בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל

יְבִנְאֵל עִיר בְּרֶסְלֵב

גָּלִיל.

בְּאַרְצוֹת הַבְּרִית

מְתִיבְתָא הַיְכָל הַקְדֹּשׁ

Mesifta Heichal Hakodesh

1129 – 42nd Street

Brooklyn N.Y. 11219

ניתן לקבל את הגליון מידי שבוע באמצעות הדוא"ל
breslovinternational@gmail.com

ליל שַׁבַּת קִדְשׁ פְּרֻשֶׁת נַח תּשׁע"ד

מֵאמֵר

אֶת הָאֱלֹקִים הַתְּהַלֵּךְ נַח

בְּלִיל שַׁבַּת קִדְשׁ בְּסֻעֻדָּה רֵאשׁוֹנָה, בְּיַבְנָאֵל עִיר בְּרֶסֶלֶב, דְּבַר מוֹהֲרָא"ש נ"י דְּבוּרִים
נוֹרָאִים וְנִפְלְאִים מְאֹד מֵעֲנֵן פְּרֻשֶׁת הַשְּׁבוּעַ וּמְנַדְלַת נַח.

אִטְוִיל עִמָּכֶם בְּגוֹ עֲדוֹן פֶּאֶהַר מַכְסֵם, וְלֹא תִהְיֶה מוֹדְעָעִים

פִּתְחָ וְאָמַר מוֹהֲרָא"ש נ"י, כְּתוּב (בְּרֵאשִׁית ו, ט): אֵלֶּה תוֹלְדוֹת נַח, נַח אִישׁ
צַדִּיק תָּמִים הָיָה בְּדַרְתָּיו אֶת הָאֱלֹקִים הַתְּהַלֵּךְ נַח. וְעֲלִינוּ לְהַתְּבוּנָה
בְּמַהוּת גְּדֻלַּת נַח, שְׁבַעבּוּרָה זָכָה לְמִצְוֵי חַן בְּעֵינֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְכִמוֹ
שְׁפָתוֹב (ו, ח): וְנַח מִצְוֵי חַן בְּעֵינֵי ח'. וְאִיזָה לְמוֹד יְכוּלִים לְהוֹצִיא מִזָּה
לְעוֹבְדָא וְלִמְעֻשָׂה, שְׁהָרִי הַתּוֹרָה הִיא נִצְחִית, וְשִׁכַּת לְכָל אָדָם בְּכָל
זְמַן? וַיֵּשׁ לֹאמַר, שְׁעַקֵּר הַסּוּד מִנְּחָ בְּמִלִּים "אֶת הָאֱלֹקִים הַתְּהַלֵּךְ נַח",
שְׁנַח הֵלֶךְ תְּמִיד בְּיַחַד עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְתְמִיד דְּבַר אֵל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ,
שְׁזֶה סוּד הַתְּבוּדָה שְׁלֹמֹד אוֹתְנוּ רַבְּנוּ ז"ל – לְדַבֵּר תְּמִיד אֵל הַשֵּׁם
יִתְבָּרַךְ, כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֵל רַעְהוּ וְחֵבֵן אֵל אָבִיו, כִּי עַל יְדֵי שְׁאָדָם
מְדַבֵּר תְּמִיד עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּכָל מְקוֹם בּוֹאֵ, זֶה נְחָשׁב כְּאֵלוֹ מְתַחֲלָף
בְּיַחַד עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְכֵאלוֹ מְטִיל עִמוֹ יִתְבָּרַךְ בְּגוֹן עֲדוֹ, וְכִמוֹ שְׁפָתוֹב

(ויקרא כו, יא): "והתהלכתי בתוכם"; ופרש רש"י: 'אפילו עמכם כגון עדן כאחד מכם, ולא תהיו מודעוועים ממוני'. כי הגן עדן והגיהנום הם בזה העולם ממש (לקיפוי מוהר"ן חלק א' סימן כב, וחלק ב' סימן קיט). ומי שזוכה לדבר תמיד אל השם יתברך, ומקשר כל קורות ימיו חייו אל השם יתברך, הרי מתהלך עם השם יתברך, ונמצא בתוך הגן עדן ממש, ואף על פי שגופו החמרי פאן בזה העולם הגשמי, אבל על ידי שמקשר כל עסקיו הגשמיים אל עבודות רוחניות, הרי פאלו נמצא בגן עדן, שזהו עקר תכלית הבריאה – להכיר את השם יתברך מפל פרטי הבריאה, וכדאיתא בזהר (פא מב ע"א): 'בגין דישתמודעין ליה, הינו כדי שיכירו את השם יתברך, שזהו מה שכתוב (בראשית א, א): "בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ", שמים הוא רוחניות, וארץ היא גשמיות, ועקר התכלית – לקשר שתיהן ביחד, ולהכיר את השם יתברך גם מתכלית הגשמיות, ואפלו מבשר גופו, וכמו שכתוב (איוב יט, כו): "ומבשרי אחזה אלוק". וכן כתיב (ישעיה נח, ז): "ומבשרך לא תתעלם", שלא תעלים עיניך מלראות אלקות גם מבשר גופך, ולרחם על בשר הגוף, ולהודיע לו מפל ההארות וההשגות שהנשמה משגת (לקיפוי מוהר"ן חלק א' סימן כב). וכל זה הארת גן העדן בזה העולם ממש, שזהו עקר תכלית הבריאה. אבל מי שאינו זוכה לזה, מרגיש עצמו בתוך גיהנום ממש, רחמנא ליצלק, וכל חייו מרים מאד, כי נדמה לו שהגשמיות מפריעה לו מלהתקרב אליו יתברך, ובשום מקום אינו מוצא מנוחה לנפשו. נמצא, שהכל תלוי בבחירת האדם, וכשאדם זוכה

למצוא אלקותו יתברך בתוך הנשמיית, הרי הוא מתהלך עמו יתברך, והרי נמצא בתוך הגן עדן ממש, אשרי לו.

ניחא לעליונים וניחא לתחתונים

וזהו עצם מעלת נח הצדיק, שעליו העידה התורה הקדושה: **אלה תולדת נח נח וגו', וכדאיתא בזהר הקדוש (נח עב ע"ב): 'ניחא לעליונים וניחא לתחתונים', כי נח ידע איך לחבר את העליונים ואת התחתונים ביחד, רוחניות ונשמיות, ולא היתה שום סתירה ביניהן כלל, וכן ידע איך לדבר עם דרי מעלה ודרי מטה, הינו להראות לכל אלו שנדמה להם שהם במדרגה עליונה, שעדין אין יודעים פלום בהשגת אלקותו יתברך, וכן להראות לכל הדרי מטה, שנדמה להם שרחוקים מאד ממנו יתברך, שבאמת הם קרובים וסמוכים אליו יתברך מאד, ומנגלה להם איך שאין שום יאוש בעולם כלל, וכזה הם מתחזקים להשאר בעבודת השם יתברך. וזאת היא מדרגת הצדיק האמתי שנמצא למעלה ולמטה, ועליו נאמר (דברי הימים א' כט, יא): "כי כל בשמים ובארץ"; ותרנומו: 'דאחיד בשמיא וארעא' - שמקשר עליונים ותחתונים ביחד (קוטי מוהר"ן חלק ב' סימן ז' וסימן סח). ולכן כתיב "נח נח - איש צדיק", ניחא לעליונים וניחא לתחתונים", כי זוהי מדרגת הצדיק האמת, שיודע לקשר מדרגה עליונה עם מדרגה תחתונה, ולדבר עם העליונים ותחתונים, כל אחד כפי מדרגתו, ואין שום סתירה ביניהם כלל.**

מדת הסבלנות עולה על הכל

אבל לכל זה צריכים סבלנות עצומה, כי לכל אחד ואחד יש דעה אחרת ממה שיש לחברו, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים במדרש (במדבר רבה כא, ב): 'כִּשְׁם שְׂאִין פְּרָצוּפוֹתֵיהֶן דּוֹמִין זֶה לָזֶה, כִּד אִין דַּעְתָּן שְׂוִין זֶה לָזֶה, אֵלֶּא כֹּל אֶחָד וְאֶחָד יֵשׁ לוֹ דַּעְתָּה בְּפָנֵי עֲצֻמוֹ; וְהַצַּדִּיק צָרִיד סְבָלְנוֹת עֲצוּמָה – לְדַבֵּר עִם כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּפִי מִדְרַגָּתוֹ, וְכִמוֹ שֶׁכְּתוּב (במדבר כז, טז): "יִפְקֹד ה' אֱלֹהֵי הַרְוּחֹת לְכָל בֶּשֶׂר אִישׁ עַל הָעֵדָה", וּפְרַשׁ רַש"י: 'לָמָּה נֶאֱמַר? אָמַר לְפָנָיו, רַבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם! גָּלוּי וְיָדוּעַ לְפָנָיו דַּעְתּוֹ שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, וְאִינֶן דּוֹמִין זֶה לָזֶה, מִנֵּה עֲלֵיהֶם מְנַהֵג שְׂיֵהֵא סוֹבֵל כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְפִי דַּעְתּוֹ'. וּבַמִּדְרָשׁ (במדבר רבה כא, טז): 'לְפִי שֶׁאָמַר "אֱלֹהֵי הַרְוּחֹת" – שֶׁאֲתָה מְכִיר רוּחַ כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִכָּל בְּרִיָּה, וְתִמְנַח אָדָם שֶׁיִּדַּע לְחַלֵּף עִם כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵהֶם לְפִי דַּעְתּוֹ, וְסַמְכֵת אֵת יָדוֹ עָלָיו. וְזֶה מְרָמוֹ בְּשֵׁמוֹ שֶׁל נֹחַ בְּעֲצֻמוֹ, כִּי נֹחַ מִלְשׁוֹן מְנוּחָה וְסְבָלְנוֹת, וְכִמוֹ שֶׁכְּתוּב אֵצֶל יִשְׁשַׁכֵּר, שֶׁמִּמֶּנּוּ יֵצְאוּ בְּעָלֵי הוֹרָאָה, הַמּוֹרִים דַּעַת אֵת הָעָם, (בראשית מט, טו): "וַיֵּרָא מְנַחֵחַ כִּי טוֹב וְכוּ', וַיֵּט שִׁכְמוֹ לְסִבְל' וְגו', כִּי הִשִּׁיג שְׁצָרִיכִים נִיחָא וְסְבָלְנוֹת עֲצוּמָה לְכָל אֶחָד כְּפִי עֲנִינוֹ, וְעַל יָדֵי שֵׁישׁ לְצַדִּיק מִדָּה זֹאת, יְכוּל לְהַנְהִיג הָעָם בְּרַחֲמֵנוּ בְּרָאוּי. וְזֶהוּ אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת נֹחַ, שֵׁישׁ לְקִרְאָה אֵת הַשֵּׁם שֶׁל "נֹחַ" גַּם בְּמִשְׁמְעוֹת שֶׁל מְנוּחָה וְסְבָלְנוֹת, אֵלֶּה הֵם הַתּוֹלְדוֹת וְהַתּוֹצְאוֹת שֶׁל מִדַּת "נֹחַ", שְׂוֹכְחָה לְהַגִּיעַ אֵל מַעֲלַת "נֹחַ אִישׁ צַדִּיק", וְלָגֵרִם נִיחָא לְעֲלוּנִים וְלַתְּחִתּוֹנִים, לְכָל אֶחָד כְּפִי הַשְּׂגָתוֹ, כִּי מִדַּת הַסְּבָלְנוֹת עוֹלָה עַל הַכֹּל.

וְשֵׁם יְנוּחוֹ יִגְיַע בַּח

וספר מוֹהֲרָא"ש נ"י, שָׂרְבְנוּ וְ"ל הַשִּׁיג עֵצָם מְעַלֵּת מִדַּת הַסְּבָלָנוֹת כְּבָר בְּהִיּוֹתוֹ יֶלֶד קָטָן, לְפָנָי גַּיִל שָׁלֵשׁ, וּבְשָׁעָה שֶׁהִיְתָה אִמּוֹ הַצְּדִיקָת מֵרַת פִּינְיָא, עָלֶיהָ הַשְּׁלוֹם, מְסַרְקֶת אֶת הַשְּׁעָרוֹת הָאֲרָבוֹת שָׁלוֹ, אַף עַל פִּי שְׂבָאב לֹא מֵאֹד – לֹא אָמַר מְלָה, וְלֹא הִפְרִיעַ לָהּ כָּלֵל בְּמַעֲשֶׂיהָ, כִּי הַשִּׁיג כְּבָר מִגִּיל צָעִיר שֶׁצָּרִיכִים סְבָלָנוֹת עֲצוּמָה בְּזֶה הָעוֹלָם. וְהִנֵּה הַצְּדִיק זֹכֵה לְהִגִּיעַ אֶל מִדַּת הַסְּבָלָנוֹת בְּשָׁלְמוֹת, עַל יְדֵי שֶׁתְּמִיד זֹכֵר אֶת הַתְּכֵלִית, וְאִיךְ שֶׁיִּצְטָרֵךְ הַגּוֹף לָנוּחַ בְּקִבְרָה, וְלֹא יִקַּח עִמּוֹ מַגְשָׁמִיּוֹת עוֹלָם הַזֶּה כָּלֵל, וְכִמוֹ שֶׁכָּתוּב (אִיּוֹב ג, יז): "וְשֵׁם יְנוּחוֹ יִגְיַע בַּח", וְלִכֵּן יֵשׁ לֹא סְבָלָנוֹת עֲצוּמָה לְסִבֵּל הַכֵּל, וְאִין שׁוּם דְּבָר שֶׁפְּעוֹלָם יְכוּל לְכַלְכֵּל אוֹתוֹ כָּלֵל.

זְכָרוֹן הַתְּכֵלִית מִכְּנִים בּוֹ סְבָלָנוֹת עֲצוּמָה

וְזֶה גַם מְרַמֵּז בְּפִסּוּק זֶה, אֵלֶּה תּוֹלְדֹת נַח – נַח אִישׁ צְדִיק, שֶׁאֵלֶּה הֵן הַתּוֹלְדוֹת שֶׁל "נַח", הֵינּוּ שֶׁל מִי שֶׁזֹּכֵר תְּמִיד מִן הַתְּכֵלִית, וְאִיךְ שֶׁהַגּוֹף יִהְיֶה נַח וְשׁוֹכֵב בְּקִבְרָה, "נַח אִישׁ צְדִיק" שֶׁזְכָרוֹן זֶה מְבִיא אוֹתוֹ לְהִיּוֹת אִישׁ צְדִיק וְתַמִּים, כִּי זְכָרוֹן הַתְּכֵלִית מִכְּנִים בּוֹ סְבָלָנוֹת עֲצוּמָה, וְזֹכֵה לְעֵבֵר אֶת הַחַיִּים בְּשָׁלוֹם. וְיֵשׁ לְרַמֵּז זֹאת בְּתוֹךְ דְּבָרֵי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (אֲבוֹת ג, ט): 'כֵּל שְׁרוּחַ הַבְּרִיּוֹת נֹחָה הֵימָנוּ, רוּחַ הַמְּקוֹם נֹחָה הֵימָנוּ, וְכֵל שֶׁאִין רוּחַ הַבְּרִיּוֹת נֹחָה הֵימָנוּ, אִין רוּחַ הַמְּקוֹם נֹחָה הֵימָנוּ, וְלִכְאוּרָה צָרִיךְ לְהִבְיֹן, הֲרִי הַצְּדִיקֵי אָמַת שֶׁבְּכֵל הַדּוֹרוֹת, הֵיוּ לָהֶם מִתְּנַגְּדִים

רבים שלא יכלו לסבל אותם, ולא היתה רוחם של הרשעים נוחה מהם
 כלל, האם בשביל זה נאמר "אין רוח המקום הימנו" הם ושלום? אבל
 יש לפרש דברי חכמינו הקדושים כפי: 'כל שרוח הבריות נוחה הימנו,
 הימנו' דיקא, הינו שיש הימנו סבלנות לכל הבריות כלן, כי הוא נח
 וסבלן לפני כל אחד ואחד, אז בודאי רוח המקום נוחה הימנו, כי יש
 לו כח לקשר את כל באי עולם אל השם יתברך, שזהו עקר התכלית,
 מה שאין פן אם אין רוח הבריות נוחה הימנו, ואין לו סבלנות בשביל
 כלם, אזי בודאי אין רוח המקום נוחה מןנו, כי אינו יכול לקשר כלם
 אל השם יתברך, כי מדת הסבלנות עולה על הכל.

עקר תקנות אדם להתקרב לה' - על ידי אמונת צדיקים

ועל כן עקר תקנות אדם להתקרב אל השם יתברך, היא על ידי אמונת
 צדיקים ומהתקרבות אליהם, כי על ידי שיש לאדם אמונה בצדיק,
 ומצוית לדבריו, ויודע שיש לצדיק כח לעזור לכל אחד ואחד באיזו
 דרגא שנמצא בה, על ידי זה יש לו תקנה טובה להגיע לכל מה
 שצריך בזה העולם, ולבסוף גם הוא יזכה לטייל עם השם יתברך בגן
 עדן, וגם על ידי אמונת צדיקים, יזכה לראות אותות ומופתים גדולים,
 כי האמונה מגביהה אדם למעלה מן הטבע, כי הטבע מחייב כפי, אבל
 אמונה, הבאה מתפלה, משנה את הטבע, ומגלה נסים בעולם (לקוטי
 מוהר"ן חלק א' סימן ז), וככל שיש לאדם אמונה בצדיקים, כן יראה אותות
 ומפתים נוראים, ושנוי הטבע ממש.

ספר נבוא על רבי ישראל מקארלין סטולין זי"ע

וספר מוהרא"ש נ"י, שהרב הקדוש רבי ישראל, "הינוקא" מקארלין סטולין זי"ע¹ נתיתם בהיותו בגיל חמש, והחסידים הכתירו אותו לאדמו"ר וכנו אותו "הינוקא", והאמינו בו מאד, כי ידעו שנחלקו בו דבורי אביו, לדעת שאין שום מציאות בלעדיו ותפרד כלל, ומרב אמונתם בו, ראו אצלו אותות ומופתים נוראים, וכמו שמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן קפו): 'שעל ידי אמונה שמאמינים בדברי הצדיק, על ידי זה נתגליו אצלו מופתים'. ופעם באו אליו החסידים מעיר מסימת, והתלוננו שיש פריץ רשע שמתעלל בהם מאד, ואינם יודעים לשית עצה להפטר ממנו, ויצא "הינוקא" לחוץ, והפר בור באדמה, ולקח מקל ושבר אותו בתוך הכור, וכפה אותו עם עפר, ואמר לחסידים שילכו לביתם, כי לא יסבלו מהפריץ עוד, והם האמינו מאד בדברי רבם, וכשחזרו לעירם, שמעו שהפעמון של הכנסיה מצלצל, ומודיע לבקם, שהפריץ מת פתאום, והולכים לקבור אותו! ויבדרך אנכי ספר מוהרא"ש נ"י, שכאשר הרב הקדוש רבי ישראל "הינוקא" זי"ע נתגדל, הבין שלא כדאי להראות מופתים בגלוי, ומאז היה עושה כל מיני פעלות להסתיר עצמו, ושיחשבו עליו שאינו בלום, וכאשר היה עושה קדוש על תינו, והיו חסידים דוחפים ומתקרבים לשמע את הקדוש שלו, היה אומר התבות עם הרבה טעיות, עד

¹ בן הרב הקדוש רבי אשר השני מסטולין זי"ע, בן רבי אהרן מפרלין בעל ה"בית אהרן" זי"ע, בן רבי אשר הראשון מפרלין זי"ע, בן רבי אהרן הגדול מפרלין זי"ע, תלמיד הפעל שם מוכ הקדוש והמוגיד מפעוריטש זי"ע.

שחשבו שאינו יכול לומר עברי בהגן, רק אלו שהפירו מעלתו, הבינו את פונתו, שעושה כל זאת כדי להסתיר עצמו, ותחת הכסות והלבוש שרוי צדיק קדוש מאד.

מעלת נח הצדיק על כל אנשי דורו

על בן, כל מה שאדם זוכה להתקרב אל צדיק אמתו, ולהאמין בו, בן נכנסת בו מדת המנוחה והסבלנות השורה אצל הצדיק, וגם עליו נמשכת ממנוחה וסבלנות זאת, עד שזוכה לעבור את החיים בשלום, כי מי שזוכר מן המנוחה שינוח בספר, ומן התכלית הנצחית, לא יעשה רע לחברו, ולא יגזל ממנו ולא יחמוס אותו, שזו היתה מעלת נח הצדיק על כל אנשי דורו, שהיו גוזלים וחומסים אחד את חברו, ולא זכרו מן התכלית ומיום המיתה, עד שבא המבול וכלה את כלם, מה שאין בן נח הצדיק, שזכה למדת ה"נח" והסבלנות, ולזכר מיום המיתה, נצל ביחד עם כל בני ביתו, כי למד אותם למודים אלו, שתהיה להם סבלנות, ולא ישפחו מן התכלית הנצחית.

כך היא נאלתו של ישראל, בתחלה קמעה קמעה

ואת הידיעה זאת צריכים להכניס בילדים צעירים, שיזכרו מאד לא לגזל ולא לחמוס חבריהם, ולא יעשו תזקות ותפלות לאחרים, כי זה מעשה אנשי דור המבול, רחמנא ליצלן, ועל שם זה נמחו מן העולם, רק צריכים ללמוד אותם סבלנות עצומה, לדון חבריהם לבקש זכות, ולסבל אותם במנוחה ובשמחה, ולזכר תמיד מן התכלית הנצחית,

שלא לוקחים מנשמיית עולם הזה כלום, כי התכריכים שנקברים בהם, אין להם ביסים, ואי אפשר לקחת מזה העולם כלום, וכפי שנבנתם ידיעה זאת בבני אדם, בן תהיה הנאלה, כי גם הנאלה העתידה תהיה במתינות ובהדרגה, קמעא קמעא, ועל ידי סבלנות, התנגדה בשלמותה, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (ירושלמי יומא פרק ג' הלכה ב): 'מעשה ברבי היא הגדול ורבי שמעון בן חלפתא, שהיו מחלכים בבקעת ארבל, בסוף הלילה ראו אילת השחר שבקע אורה, אמר רבי היא הגדול לרבי שמעון בן חלפתא, כך היא גאלתן של ישראל, בתחלה קמעא קמעא, וכל שהיא הולכת היא הולכת ומאירה, מאי טעמא? (מיכה ג, ח): "כי אשב בחשך הנייה אור לי"; ובקעת ארבל היא סמוכה ונראית ליבנאל. ועל ידי שתהיה לנשמות ישראל סבלנות עצומה ונכונה, יזכו לראות הנאלה בשלמותה ובתפארתה, יעזר הקדוש ברוך הוא שנזכה לזה במהרה בימינו, אמן ואמן.

סעודה שלישית שבת פרשת נח תשע"ד

מאמר

שפה אחת ודברים אחדים

בסעודה שלישית, סעדת העונ דרעיון, ביבנאל עיר ברסלב, דבר מוהרא"ש נ"י דבורים נודאים ונפלאים מאד על פי פרשת השבוע, מענין דור המבול ודור הפלגה.

ענין "לשון קדש", הוא לקדש לשונו לדבר דבורים קדושים

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, בתיב (בראשית יא): ויהי כל הארץ שפה אחת ודברים אחדים. ופרש רש"י: 'שפה אחת, לשון הקדש'. והנה יש להבין מהו ענין "לשון קדש", ולמה התורה הקדושה מקדימה לומר, שבדור הפלגה, בתחלה היה שפה אחת של לשון הקדש וגם דברים אחדים? ואחר כך נענשו מדה כנגד מדה (פסוק ו): הבה נרדה ונבלה שם שפתם אשר לא ישמעו איש שפת רעהו? ואיזה לפוד יוצא לנו מזה לדורות? והנה יש להבין הענין, על פי המבאר בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן יט): שענין "לשון קדש", הוא לקדש לשונו לדבר דבורים קדושים של תורה ותפלה, דבורי אמונה ויראת שמים, שבאלו מתקדשים לשונו ושפתו, ואז אפלו אם מדבר באיזו לשון שתהיה, הכל נחשב ללשון קדש, שתרי מקדשו בדבורים הקדושים שמדבר, מה שאין בן המדבר דבורים בטלים ודבורים אסורים, רחמנא ליצלן, אפלו אם מדברים

בשפת הקדש, אינם נקראים בשם לשון קדש כלל, שהרי מטמא אותם בדבורים רעים שמדבר, ופורחת מהם קדשתם, על בן עקר עבודת אדם, לקדש שפתו ולשונו, ולדבר תמיד דבורים טובים וקדושים של תורה ותפלה, דבורי אמונה ויראת שמים, ואז באיזו שפה שרק מדבר, הכל נחשב ללשון קדש.

עצם פגם דור הפלגה

וכל זה מוגלה התורה הקדושה, בפסוק שלזה מפגם דור הפלגה, את עצם פח הדבור, שעל ידו יכולים או לזכות להתקרב אל השם יתברך, בשמדברים לשון קדש, ומקדשים הלשון בדבורי אמונה ויראת שמים, או להפך, להתרחק מהשם יתברך, אם משתמשים עם הדבור לדבורים רעים ודבורים של כפירות ואפיקורסות, רחוקא ליצוק, שזה היה עצם פגם דור הפלגה, שבמקום לדבר דבורי אמונה ויראת שמים, התחילו לדבר דבורים רעים של כפירות ואפיקורסות, ואמרו: "הבה נבנה לנו עיר ומגדל וראשו בשמים, ונעשה לנו שם פן נפויז על פני כל הארץ". כי לדבור יש פח עצום, הן לטוב והן להפך, וכמו שכתוב (משלי יח, כא): "מזות וחיים ביד לשון", ועל בן מקדימה התורה הקדושה לומר: ויהי כל הארץ שפה אחת ודברים אחדים, הינו לשון קדש, להודיע שתכלית הבריאה היתה, להשתמש עם הדבור בשביל דבורים קדושים, וכדי להתדבק באחדותו יתברך, שזהו "דברים אחדים", כי הוא יתברך נקרא יחידו של עולם.

לא ישמעו איש שפת רעהו - שנענשו מדה כנגד מדה

אבל תבך ומיד שפגמו אנשי העולם בזה, ויהי בנסעם מקדם, שנסעו מקדמונו של עולם (במובא בבבלי הטורים), והשתמשו עם הדבור לדבורים רעים ואסורים, אז ויאמר ה' הן עם אחד ושפה אחת לכלם וזה החלם לעשות, ועתה לא יבצר מהם כל אשר יזמו לעשות, הבה נרדה ונבלה שם שפתם אשר לא ישמעו איש שפת רעהו, שנענשו מדה כנגד מדה, אשר לא ישמעו ויבינו אדם שפת רעהו, ולא יכלו לדבר ביניהם דבורים רעים ואסורים, ונפוצו על פני כל הארץ, עד אשר יהיו ויקדשו השפה שלהם בדבורים קדושים הנקראים "לשון קדש", ואז יהיה התקון השלם, וכמו שנאמר (צפניה ג, ט): "כי אז אהפך אל עמים שפה ברורה לקרא כלם בשם ה' לעבדו שכם אחד".

למוד עצום שלומדים מספור דור הפלגה

והנה עוד למוד עצום שלומדים מספור דור הפלגה - גדל מעלת השלום והאחדות, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (בראשית רבה לה, ו. מובא בפרוש רש"י יא, ט): 'כמה שנאוי המחלקת וגדול השלום, פי אנשי דור המבול נשטפו ונאבדו מן העולם, מחמת שהיו גזלנים, והיתה מריבה ביניהם, מה שאין בן אנשי דור הפלגה, היו נוהגים אהבה ורעות ביניהם, שנאמר שפה אחת ודברים אחדים, ולכן אף על פי שפוטמו יד בעקר, בבכיול, להלחם בו - לא נאבדו מן העולם, פי גדול השלום שאפלו ישראל עובדים עבודת פוכבים, ושלום ביניהם, אמר המקום בבכיול איני יכול לשלוט בהן, שנאמר (הושע ה, יז): "חבור עצבים

אֲפָרִים הִנַּח לוֹ", אָבֵל מִשְׁנַחֲלָקוֹ מִזֶּה הוּא אֹמֵר, (שם): "חֵלֶק לָבָם עִתָּה יֵאָשְׁמוּ", הֵיא לְמִדַּתְךָ, גְּדוּל הַשְּׁלוֹם וּשְׁנוּאָה הַמַּחֲלֶקֶת; עֵינַי שָׁם. כִּי עַל יְדֵי הַשְּׁלוֹם וְהַאֲחֻדוּת, סוּף כָּל סוּף יָבוֹאוּ בָּלָם אֶל הָאֲמַת, וְכַמְבֹאֵר בְּדַבְרֵי רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּשֵׁי מוֹהַר"ן חֵלֶק א' סִימָן כז), שֶׁעַל יְדֵי מִדַּת הַשְּׁלוֹם שֵׁשׁ בֵּין בְּנֵי אָדָם, וְהֵם חוֹקְרִים וּמְסִבִּירִים זֶה לְזֶה הָאֲמַת, עַל יְדֵי זֶה מִשְׁלִיךְ כָּל אִישׁ אֶת שְׁקָר אֱלִילִי בְּסֹפּוֹ, וּמְקַרֵּב אֶת עַצְמוֹ אֶל הָאֲמַת, וְכֵן מְבֹאֵר בְּדַבְרֵי רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּשֵׁי מוֹהַר"ן חֵלֶק א' סוּף סִימָן סב), שֶׁעַל יְדֵי הַשְּׁלוֹם, בּוֹדְאֵי תַתְּכַפֵּל הָעֲבוּדָה זְרָה וְהַאֲפִיקוֹרְסוּת שֵׁשׁ לְכָל אֶחָד, כִּי עַל יְדֵי שִׁדְדָרוֹ זֶה עִם זֶה, יֵשִׁיבוּ זֶה אֶת זֶה מִדְּעוּתָיו הָרְעוּת וְהַכְּפָרְנִיּוּת, וּבּוֹדְאֵי יָבוֹאוּ לְאֲמוּנָה שְׁלֵמָה וַיִּשְׁרָה עַל יְדֵי הַשְּׁלוֹם, עֵינַי שָׁם. וְלָכֵן אֶפְלוּ אִם אָדָם תּוֹעָה מְאֹד בְּדְעוּתָיו, חֵם וְשְׁלוֹם, וְרַחוּק מְאֹד מִהַשְּׁנָת הַתְּכִלִּית וּמִדְּעַת הָאֲמַת, הָעֶקֶר לְבַקֵּשׁ אֲחִיכָה וְאֲחֻדוּת, וְלִהְיוֹת בְּשְׁלוֹם עִם כָּל הַבְּרִיּוֹת, וְאִז סוּף כָּל סוּף יִזְכֶּה לָבוֹא אֶל הָאֲמַת לְאֲמַתָּה.

אֲזַהַרָה לְבֵית דִּין, שֶׁלֹּא יִשְׁמַע דְּבָרֵי בַעַל דִּין קֹדֶם שֶׁיָּבֵא בַעַל דִּין חֲבֵרוֹ וְהִנֵּה בְּעֵנְשָׁם שֶׁל דוֹר הַפְּלִגָּה בְּתִיב (פְּסִיק ה'), וַיִּרְדּוּ ה' לְרֵאוֹת אֶת הָעִיר וְאֶת הַמִּגְדָּל אֲשֶׁר בָּנוּ בְּנֵי הָאָדָם. וַיֵּשׁ לְהַבִּין מִזֶּה שֶׁיֵּד לְשׁוֹן "וַיִּרְדּוּ" אֲצֵל הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, בְּכִיבּוּל, חָרִי אֲצֵלוֹ יִתְבָּרַךְ אִין שׁוּם מִשְׁגַּג שֶׁל עֲלִיָּה וַיִּרְיֶדָה, שֶׁחָרִי "מִלֵּא כָּל הָאָרֶץ בְּבוֹדוֹ" (ישעיה ג, א), וְהַכֵּל הוּא אֲלֶקוּת, וְאֲלֶקוּת הוּא הַכֵּל, וְעֶקֶר הַשְּׁנָתָנּוּ בּוֹ יִתְבָּרַךְ רַק עַל יְדֵי אֲמוּנָה, שֶׁעַל יְדֵי תַקְוָה הָאֲמוּנָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, זוֹכִים לְרֵאוֹת אֲלֶקוּת מְפֹשֵׁ (לְקוּשֵׁי מוֹהַר"ן חֵלֶק

א' סימן סב), שָׁזָהוּ מִזֶּה שֶׁכִּתּוּב אֲצֵל יְהוֹנָתָן הַנָּבִיא (יְהוֹנָתָן א, א): נִפְתָּחוּ חַיִּים וְאַרְאֶה מִרְאוֹת אֱלֹקִים, וְאָמַר מוֹתֵרְנָת וְל, שֶׁתְּבוֹת אֵלֶיךָ הַן רְאוּשֵׁי תְבוֹת אֲמוֹנָתָה. כִּי עַל יְדֵי תִקְוָה הָאֲמוֹנָה, זֹכָה לְרְאוֹת מִרְאוֹת אֱלֹקִים מִמֶּשֶׁ. וְלָכֵן צְרִיכִים לְהִבִּין מִהוּ לְשׁוֹן "וַיִּרְדּוּ"? אֲבָל כָּבֵר פֶּרֶשׁ רִשׁוֹ, לֹא הִצְרִיךְ לָכֵה, אֲלָא בָּא לְלַמֵּד לְדִינִים שֶׁלֹּא יִרְשִׁיעוּ הַגְּדוּלָּה עַד שֶׁיִּרְאוּ וַיְבִינּוּ, עֵינֵי שָׁם. וַיּוֹצֵא גַם מִזֶּה לְמוֹד עֲצוּם לְדוֹרוֹת, שֶׁלֹּא יִפְסַק דִּין שׁוֹם דִּין תּוֹרָה עַד שֶׁתִּתְבַּרֵּר לוֹ אֲמַתַּת הַדְּבָרִים, עַל יְדֵי שֶׁמִּיעַת הַדְּבָרִים מִשְׁנֵי בְּעָלֵי דִינִים בְּיַחַד, וְכִמוֹ שֶׁהוֹחִירוּ הַכְּמִינוּ הַקְּדוּשִׁים (פְּנִיחֵי ד' ע"ב), עַל הַפְּסוּק (דְּבָרִים א, טו): "שְׁמוּעַ בֵּין אֲחֵיכֶם וּשְׁפֹטֶתֶם צֶדֶק" וְגו'; אֲזַחֲרָה לְבֵית דִּין, שֶׁלֹּא יִשְׁמַע דְּבָרֵי בְּעַל דִּין קֹדֶם שֶׁיָּבֵא בְּעַל דִּין חֲבֵרוֹ, כִּי זֶה מְקַשֵּׁר אֶל מִדַּת הַשְּׁלוֹם וְהַאֲהוּדוֹת, הַמְּכַיֵּא אָדָם אֶל הַשְּׁנֵת הַתְּכָלִית, שֶׁיִּתְנַהֵג עִם כָּל אֶחָד בְּיִשְׁרוּת וּבְשׁוּוֹה, וְלֹא יִשָּׂא פָּנִים לְאֶחָד מִלְּפָנֵי חֲבֵרוֹ, וְלָכֵן דִּיקָא בְּפִרְשָׁה זֹאת שֶׁל עֲנַשׁ דוֹר הַפְּלָגָה, מְגַלֵּה הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה שֶׁאֵסוּר לְדִין לְפָסַק שׁוֹם דִּין עַד שֶׁתִּתְבַּרֵּר לוֹ אֲמַתַּת הַדְּבָרִים מִפִּי בְּעָלֵי הַדִּינִים, כִּי רַק עַל יְדֵי זֶה יִכּוֹלִים לְהַצִּיעַ אֶל הָאֲמַת וּלְהַשְׁנֵת הַתְּכָלִית.

הַהֲנָחָה אֲבִי חֲבִי מִשְׁוֹקָא שְׁנִיחָה בְּדִין תּוֹרָה

וּסְפָר מוֹתֵרְא"ש נ"י, שְׁאֲבִי, הַגְּאוֹן הַקְּדוּשׁ מִשְׁוֹקָא בְּעַל הַמְּנַחַת זֶאֱב" זי"ע, הֵיךְ גְּאוֹן עֲצוּם, וְלָמַד תּוֹרָה מִתּוֹךְ הַדְּחָק וְעֲנִיּוּת גְּדוּלָּה וּבְדִרְךָ אֲנֵי סְפָר מוֹתֵרְא"ש נ"י, שֶׁעֲנִיּוּת אֲבִי ז"ל הִיטָּה גְּדוּלָּה כָּל כָּף.

עד שלא תִּיהָ לוֹ אִפְלוּ שְׁלַחַן הַגּוֹן לְלַמַּד עַל יְדוֹ, וְהָיָה דְרָבּוּ לְעַמּוּד לְיַד הַחֲלוֹן, וְלְלַמַּד בְּעַמִּידָה, עַד שֶׁפַּעַם אַחַת מֵחֶרֶא"ש נ"ו, בְּהִיּוֹתוֹ בְּגִיל שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה בְּעֶרְףּוֹ, שְׁלַחַן שֶׁל תְּפִירָה זְרוּקָה, וְחִבֵּיא אוֹתוֹ לְאַבְיוֹ ז"ל, שִׁיחֵיהָ לוֹ שְׁלַחַן לְלַמַּד עַל יְדוֹ, וְהָיָה לוֹ לְנַחֲתָא. וְאַבְיוֹ ז"ל הִצְטִינָן בְּמִדָּה זֹאת מְאֹד, לֹא לְשִׁמוּעַ דְּבָרֵי בַּעַל דִּין אֶחָד לְפָנָי שֶׁבֵּא הַשְּׂנִי, וְלֹא רָצָה בְּשׁוּם אִפְּן לְקַבֵּל דְּבָרָיו, כִּי נִחַל בֵּית דִּין מְשֻׁף שֶׁל אַרְבָּעִים שָׁנָה, וּכְפָחָה פְּעָמִים בָּא לְפָנָיו בֶּן אָדָם, וְסִפֵּר לוֹ מַה שֶׁעֹבֵר עָלָיו, וְאַבְיוֹ ז"ל שָׂאל אוֹתוֹ: "וּבְמָה אֲנִי יֹכּוֹל לְעֹזֹר לָךְ?" וְהַשִּׁיב לוֹ: אֲנִי רוֹצֵה שֶׁתִּהְיֶה דִּין בְּשִׁבְלֵי בְּדִין תּוֹרָה", וְאָמַר לוֹ אָבְיוֹ ז"ל: "דִּין אֲנִי כָּבֵר לֹא יֹכּוֹל לְהִיּוֹת, כִּי שְׁמַעְתִּי כָּבֵר צַד אֶחָד לְבַד, רַק אוֹלֵי טוֹעֵן רַבְּנֵי אוֹכַל לְהִיּוֹת עֹבֵר דָּךְ". וְרָצָה הָאִישׁ לְתַת לוֹ כֶּסֶף, וּמִיַּד גָּרַשׁ אוֹתוֹ מִלְּפָנָיו, וְלֹא רָצָה לְהִתְעַסֵּק עִמּוֹ בְּלָל, מִחֻשְׁשׁ אִסּוּר שַׁחַד וּנְשִׂאוֹת פְּנִים, אַף עַל פִּי שְׁמֹרֵב עֲנִיּוֹתוֹ הָיָה נִצְרָף לְכֶסֶף מְאֹד, כִּי אָבְיוֹ ז"ל הָיָה נִזְהָר בְּתַכְלִית לֹא לִישׂא פְּנִים לְבַעַל דִּין אֶחָד שֶׁלֹּא בְּפָנָי הַשְּׂנִי, וְכָל זֶה מִנְּחָ בַּפְּסוּק "וַיִּרְדּוּ ה' לְרֵאוֹת אֶת הָעִיר וְאֶת הַמּוֹגְדָל", לְלַמַּד לְדִינָם שֶׁלֹּא יִרְשִׁיעוּ הַנְּדוֹן עַד שִׁירָאוּ וְכִינְנוּ בְּרוּר הַדְּבָרִים, לְכָל אֶחָד בְּשׁוּהוֹ, וּבְזֶה תְּלוּי תַּקּוּן הָעוֹלָם.

בְּגָדִים לְבָנִים בְּשִׁבְתַּת מַסְגָּלִים לְמַחִילַת עֲוֹנוֹת וְהַנְּחָה כְּמוֹ שֵׁישׁ פָּנִים שֶׁל כְּפִירוֹת וְאַפִּיקוֹרְסוֹת לְקוּם נֶגֶד תְּקוּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, חֵם וְשְׁלוֹם, וּכְמוֹ שֶׁעָשׂוּ אַנְשֵׁי דוֹר הַפְּלָגָה, כְּמוֹ כֵּן יֵשׁ שֶׁל פָּנִים

כפירות ואפיקורסות לקום נגד נשמות ישראל הדבקים בתקדוש ברוך הוא, וכמו שפרש רש"י על הפסוק (במדבר לא, א): "לתת נקמת ה' במדין", הרי כתיב (שם לג, ב): "נקם נקמת בני ישראל", אלא פל העומד כנגד ישראל, כאלו עומד כנגד תקדוש ברוך הוא; עין שם. כי קודשא בריך הוא וישראל חד הוא, והעומד כנגד נשמות ישראל, כאלו עומד כנגד תקדוש ברוך הוא, ואם קמים עלינו כאן ביבנאל עיר ברסלב, ורוצים לגרש אותנו, אין לנו להתפעל מהם כלל, כי מעולם לא צערנו בריה, ואף לא עשינו הפגנות לכל אלו שמחללים שבת, רחמנא ליצלן, רק הקדמנו לומר להם בשמחה "שבת שלום" ושוהי התפגנה הכי מועילה, וכן לבשנו בגדים לבנים בשבת, שלא יכלו לקרא לנו "שחורים", ובגדים לבנים בשבת מסגלים למחילת עוונות, וכמו שמוספר על הרב הקדוש רבי יצחק מדרוהוביטש זי"ע (אביו של הרב הקדוש רבי יהואל מיכל מזלאטשוב זי"ע תלמיד הפעל שם טוב הקדוש זי"ע), שתיה הולך מכפר לכפר, ומפרסם שמי שילך עם בגדים לבנים בשבת, ימחלו לו על כל עוונותיו, והפמ"ד מ"ם מחה בו, ואמר לו, שאם לא יפסיק, יקח עצמו על ילדיו, ואכן הפסיק. אבל כאן ביבנאל, אנחנו הולכים בבגדים לבנים כמו שנחנו בצפת בזמן האריז"ל, ולא נתן להם אפשרות לקרא לנו 'שחורים', ובכח כבוד השבת, הן בבגדים והן באכילה ושתיה, נזכה למחילת עוונות, ומפילא יפלו כל שונאינו לגמרי, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (תנחומא בראשית סימן א): 'כבוד שבת כאלף תעניות', ועל ידי זה לא יוכלו לנו כלל.

מַעֲשֵׂה נוֹרָא שְׂאֵרַע אֲצֵל הַמַּלְבֵּי"ם ז"ל

וּסְפַר מוֹהֲרָא ש"נ י, שֶׁהַצְדִּיקִים שְׁמַעוּלָם, סָבְלוּ רְדִיפוֹת מֵאֲנָשֵׁי בְלִיעֵל, וְרָצוּ לְגַרֵּשׁ אוֹתָם מִמַּעֲוֹנוֹתֵיהֶם, אֲבָל לֹא הִתְפַּעְלוּ מֵהֵם כְּלָל, רַק הִמְשִׁיכוּ בְעִבּוּדָתָם, וְכָל מִתְנַגְּדֵיהֶם נִפְלוּ וְהִתְבַּטְּלוּ, וְכִמּוֹ שֶׁקָּרָה אֲצֵל הַגָּאוֹן הַקְּדוֹשׁ הַמַּלְבֵּי"ם ז"ל, שֶׁהָיָה רַב בְּעִיר בּוּקאַרְסְט בְּרוֹמַנְיָה, וְלָחַם מְאֹד בְּנֶגֶד הַמְשֻׁפְּלִים שֶׁהָיוּ בְּיָמָיו, וְלֹא פָּחַד מֵהֵם כְּלָל, אֲבָל הֶעֱלִילוּ עָלָיו עֲלִילוֹת שֶׁל שֶׁקֶר, עַד שֶׁפָּסְקוּ עָלָיו מִיָּתֵד, רַחֲמָנָא לִיצְלוּ, וְהַיֵּשֶׁר ר' מֹשֶׁה מוֹנְטֵיפִיּוֹרִי, עָלָיו הַשְּׁלוֹם, שֶׁעֶזַר רַבּוֹת לְיֹשׁוּב אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, פָּדָה אוֹתוֹ בְּכֶסֶף רַב, אֲבָל הַמְשֻׁפְּלִים לֹא הִסְתַּפְּקוּ בָּזֶה, וּפְעָלוּ לְגַרֵּשׁ אוֹתוֹ בְּעֶרֶב שַׁבַּת מִן הָעִיר, שֶׁהוֹשִׁיבוּ אוֹתוֹ בְּעַגְלָה שֶׁל זָבָל, וְגִרְשׁוּ אוֹתוֹ, וּבְתוֹךְ כֵּךְ בָּא רֹאשׁ הַמְשֻׁפְּלִים, וְהִבִּיא לַמַּלְבֵּי"ם ז"ל חֲזוֹר צְלוּי, וְאָמַר לוֹ בְבוּז: "הִנֵּה יִהְיֶה לְרַב צִיָּדָה לְדֶרֶךְ... וְהַמַּלְבֵּי"ם ז"ל הוֹדְעוּעַ מְאֹד, וְעָנָה אָמַר: "עַל זֶה שֶׁמְגַרְשִׁים אוֹתִי בְּעֶרֶב שַׁבַּת מִהָעִיר, אֲנִי יָכוֹל לְמַחֵל, וְגַם אֶפְלוּ עַל זֶה שֶׁהוֹשִׁיבוּ אוֹתִי בְּעַגְלָה שֶׁל זָבָל, אֲנִי יָכוֹל לְמַחֵל, אֲבָל עַל זֶה שֶׁהִבְאֵתָ לִי חֲזוֹר צְלוּי, זֶה אֵינִי מוֹחֵל לָךְ"... וְלְכַפּוֹף יֵצְאוּ מִן הַיַּעַר חֲזוֹרֵי בַר, וְהִרְגוּ אֶת שְׁנֵי בָנָיו שֶׁל רֹאשׁ הַמְשֻׁפְּלִים, וְנוֹכְחוּ בְלֶם לְרֹאוֹת, אִיךְ שֶׁנָּקַם ה' נִקְמַת יִרְאִיו מִן הָרָשָׁעִים, וְלֹא וַתֵּר לָהֶם כְּלָל.

אֲשֶׁרֵי הַנְּזָהַר בְּכַבּוּד הַצְדִּיקִים

וְלָכֵן אֲשֶׁרֵי הַנְּזָהַר בְּכַבּוּד הַצְדִּיקִים, וְכֵן מִשְׁתַּדֵּל תָּמִיד לַעֲשׂוֹת רַק טוֹבוֹת לְנַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְלְדַרְשׁ בְּשִׁלּוּמָם, שְׂזוּהֵי תְּכִלִּית הַחַיִּים, וְכִמּוֹ

שאמר הרב הקדוש הפעל התניא זי"ע, ששמע מרבו המגיד
 ממעזריטש זי"ע, ששמע מרבו הפעל שם טוב הקדוש זי"ע: 'בדאי
 לחיות שבועים שנה בזה העולם, כדי לעשות טובה ליהודי אפלו פעם
 אחת'... יעזר הקדוש ברוך הוא שנוכח לעשות טובות לכל נשמות
 ישראל, ולזכות אותם עם למוד התורה ואמונה מהורה, ובזכות זה
 נוכח לקבל פני משיח צדקנו ולהנאל בגאולת עולם במהרה בימינו,
 אמן ואמן.